

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ Генерал Тошево	
ВХОДЯЩ №	447
ДАТА	03.07. 2007 г.

СТ А Н О В И Щ Е

върху дисертационен труд за придобиване на научна степен „доктор на науките” в професионално направление 6.1. „Растениевъдство”, научна специалност “Селекция и семепроизводство на културните растения”

Автор на дисертационния труд: Професор д-р Николай Ангелов Ценов

Тема на дисертационния труд: „Изследвания върху вегетационния период във връзка със селекцията на обикновената пшеница”

Член на журито: Професор д-р Маргарита Иванова Нанкова,
Добруджански земеделски институт

Съгласно заповед № 336-д от 29.05.2017 на основание заповед № НП-08-62 от 23.05.2017 на Председателя на Селскостопанска академия, съм определена за член на научното жури във връзка със защита на дисертационен труд за присъждане на научната степен "доктор на науките".

С решение на първото заседание на Научното жури съм избрана да изготвя становище по същата процедура.

I. Представени материали по процедурата

За изготвяне на становището си получих следните материали:

1. Списък на публикациите във връзка с дисертацията и ксерокопия от тях.
2. Диплома за образователна и научна степен „доктор” (копие).
3. Протокол от първичното научно звено за вътрешна защита на дисертационния труд (копие).
4. Творческа автобиография.
5. Дисертационен труд.
6. Авторска справка за приносите и Автореферат
7. Справка за цитиранията

II. Кратки биографични данни

Професор д-р Николай Ангелов Ценов е роден на 15 март 1958. През периода 1978-1983 завършва висшето си образование в Агрономическия факултет на ВСИ „В. Коларов”- Пловдив по специалност „полеводство”. Започва работа като селекционер в ИПС „Добруджа” – Генерал Тошево. През 1995 му е присъдена научната степен „Доктор”, през 1998 – званието „старши научен сътрудник II степен (доцент) и през

2012 – академичната длъжност „Професор“ по „Селекция и семепроизводство на културните растения“.

III. Обща характеристика на представените материали

Представените материали, касаещи научната продукция на проф. д-р Николай Ангелов Ценов във връзка с настоящия дисертационен труд са в списък съдържащ 21 публикации. Две от публикациите са под печат. Научната продукция е публикувана в наши и международни научни списания и обхваща периода от 2004 до настоящия момент.

Библиографската справка показва, че подбраните научни трудове за настоящия дисертационен труд са цитирани 31 пъти от известни български и чужди учени в областта на селекционната наука. Общият импакт фактор на представените публикации е 44.834. Публикацията: Ganeva G., V. Korzun, S. Landjeva, N. Tsenov, M. Atanasova, 2005. Identification, distribution and effects on agronomical traits of the semi-dwarfing *Rht* alleles in Bulgarian bread wheat varieties, *Euphitica* 145(3):307-317 е цитирана 15 пъти със сумарен IF=21.575.

Проф. Ценов е представител на онази част от академичните среди у нас, която реализира своето кариерно и творческо развитие през един период от време, съставен от логически свързани етапи на количествено натрупване на знания и нарастващи научноизследователски умения. Основно доказателство за това е обемът на научната му продукция, нейната тематична насоченост и обхват, част от които намират израз в настоящия дисертационен труд.

Представените материали напълно отговарят като количество и съдържание на Закона и Правилника за развитие на академичния състав в Република България.

IV. Актуалност на разработвания проблем и степен на познаване на състоянието му.

Целта на изследването е с нарастваща значимост на своята актуалност предвид разнообразието на генетичния материал и реално настъпващите климатични промени. В научно отношение изследването е свързано с прилагането на различни методи и средства, комплекс от знания в различни научни области, необходими за съвременен поглед върху темата на дисертационния труд. Същият е с особено ясно очертан акцент върху датата на изкласяване и съответно период на наливане и физиологична зрялост на различни образци както в географско, така и в генетично отношение. Датата на изкласяване и ролята и връзката ѝ с признаците на продуктивността е *червената нишка* във всичките 7 задачи, поставени от автора за решаване в дисертационния труд.

Във връзка с коректното анализиране на получената информация през периода на изследване е използвана широка гама от статистически методи и анализи, които осигуряват в крайна сметка точността на основните теоретични изводи, както и изключително ценните препоръки за селекцията.

Приложеният в дисертацията списък с използвани 425 литературни източници, обхваща почти всички аспекти на направеното изследване. Информацията от цитираната литература е използвана не само за разглеждане състоянието на проблемите, свързани с вегетационния период и в частност датата на изкласяване, но и развитието на тази тематика в исторически аспект. Много доброто познаване на литературата и ясно поставените цели в отделните задачи имат съществен принос за осъществяване на експерименталната работа и анализиране на получените резултати.

V. Научна и научно-приложна дейност и приноси

Научните интереси на проф. д-р Николай Ценов са дълбоко и многостранно свързани основно със селекцията на пшеницата и то не само с тематиката на настоящата докторска дисертация. Може да се каже, че със същия интерес и задълбоченост той участва в проучване влиянието на климатичните условия върху оценката за екологичната пластичност и стабилност на продуктивността на редица сортове обикновена пшеница; продуктивния потенциал на широк набор от сортове обикновена зимна пшеница във връзка със способността им да усвояват фосфор от сурови фосфорити и създадените на тяхна база нови биоорганоминерални торове; особености в усвояването на основни макроелементи на генотипове, носители на *Rht* гени, продуктивност и особености в храненето на сортове обикновена пшеница при условията на нарастващ воден стрес, толерантност към обменен алуминий в почвата и други.

Цялостната научна и научно-приложна дейност на проф. Ценов е в областта на селекцията и реакцията на генотиповете към условията на средата, прилагането на някои агротехнически практики в сеитбооборота на културите при различни метеорологични условия и други. Проф. Ценов е водещ селекционер на 22 сорта зимна обикновена пшеница за периода от 1997 до 2016 и съавтор на други 36 сорта. Неговият професионален опит е впечатляващ. Освен административните длъжности, които е заемал той е ръководител и участник в множество проекти, програми, стратегии. Ръководител на докторски дисертации; участник в редица международни форуми, експертни съвети и комисии; главен редактор и член на редакционната колегия на редица списания. Не мога да отмина е *апостолската му мисия* сред земеделските производители в страната. Отличен е с

редица награди, между които и вписване в „Златната книга” на Патентно ведомство през 2008.

Приемам всички приноси на кандидата и високо оценявам научните, свързани с изясняване на чисто теоретични постановки, които водят след себе си до висока стойност на научно-приложните приноси. Така представените приноси очертават теоретични и практически насоки за селектиране на сортове удовлетворяващи изискванията не само за стабилна продуктивност, но и за продължителност на вегетационния период и в частност момента на изкласяване в зависимост от характеристиките на родителските компоненти.

VI. Критични бележки:

В тази част на становището ще си позволя да подходя нетрадиционно. Дългогодишният научен процес, осъществяван целенасочено и с много труд, извън всякакви регламенти, може да бъде подложен на безмилостна оценка в зависимост от гледната точка. Смятам, че проф. Ценов може да се гордее с постиженията си до настоящия момент. Що се отнася до критичните бележки личното ми мнение е, че летвата на личната му критичност е достатъчно високо вдигната, та да служи за пример.

VII. Заключение:

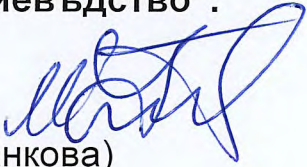
Представените ми за становище материали, са подредени много добре – последователно, точно и ясно. През целия си научен стаж наред с решаването и на други задачи, свързани със селектирането на сортове пшеница, проф. Ценов е водил задълбочени изследвания за изясняване на сложните взаимовръзки при кръстосване на генотипове с различна продължителност на вегетационния период и в частност дата на изкласяване.

Преценката за цялостната дейност на проф. Ценов е повече от положителна. Той е доказал се учен и изследовател с безспорни заслуги и приноси за агрономическата наука и практика. Притежава достатъчно научна продукция, която напълно отговаря и надхвърля критериите и наукометричните показатели на Закона и Правилника за развитие на академичния състав в България. Получени са оригинални и значими научни резултати с фундаментална и практическа насоченост, голяма част от които са високо оценени на национално и международно равнище. Със своите разработки той не само обогатява съществуващите знания, но и предлага емблематични за селекцията решения. Резултатите и приносите ми дават основание да препоръчам с пълна убеденост на членовете на почитаемото Научно жури да гласуват за даване на научната степен “доктор на науките” по професионално направление 6.1. “Растениевъдство”, специалност “Селекция и

семепроизводство на културните растения” на проф д-р Николай Ангелов Ценов.

Като член на Научното жури, назначено със заповед на Председателя на ССА, № НП-08-62 от 23.05.2017, ще гласувам положително за присъждане на професор д-р Николай Ангелов Ценов научната степен „Доктор на науките” по научната специалност “Селекция и семепроизводство на културните растения”, професионално направление 6.1. „Растениевъдство”.

03. 07. 2017 г.
Генерал Тошево

Подготвил становището: 
(Проф. д-р Маргарита Нанкова)